

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ВАРУНЦ ЛАРИСА ДМИТРІВНА

УДК 351.74 (71 + 477)

**ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОРОЛІВСЬКОЇ
КАНАДСЬКОЇ КІННОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЙОГО
ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Дніпропетровськ – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Харківському національному університеті внутрішніх справ,
Міністерство внутрішніх справ України

Науковий керівник –

кандидат юридичних наук, доцент

Гуменюк Володимир Анатолійович,

Харківський національний університет внутрішніх справ,

доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права.

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор,

Матюхіна Наталія Петрівна,

Національний університет

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»,

професор кафедри адміністративного права;

кандидат юридичних наук, доцент

Комісаров Олександр Геннадійович,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,

начальник кафедри тактико-спеціальної підготовки.

Захист відбудеться 29 травня 2012 року о 10-00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за адресою: 49005, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26.

Автореферат розісланий 28 квітня 2012 року.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

С.М. Школа

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Реформування органів внутрішніх справ України, приведення їх у відповідність до сучасних потреб державного управління та протидії злочинності зумовлює необхідність урахування передового зарубіжного досвіду в даній сфері. У цьому аспекті заслуговує на увагу досвід організації та діяльності Королівської канадської кінної поліції (далі – КККП) у країні, яка посідає провідне місце серед розвинених країн світу за рівнем підготовки поліцейських кадрів, наукової організації управління поліцейськими підрозділами та ефективністю їхнього функціонування. Особливої уваги заслуговує практика застосування договірної форми організації охорони громадського порядку, досвід налагодження міцних зв'язків із громадськістю, залучення активістів (волонтерів) до участі у правоохоронній діяльності тощо.

У сучасній вітчизняній науці приділяється значна увага політико-правовим і правоохоронним системам зарубіжних країн. Державний лад та організація державного управління Канади традиційно цікавлять вітчизняних дослідників, що обумовлено низкою політико-правових, соціально-економічних та духовно-культурних чинників (зокрема, наявністю значної української діаспори у Канаді, тісними міжнародними та економічними зв'язками, високим рівнем життя канадців тощо). При цьому Канада перебуває в полі зору таких вчених, як К.Ю. Барановський, Е.В. Білоусова, І.Ю. Богдановська, С.Ю. Данилов, В.О. Качур, А.Г. Милейковський, А.М. Осавелюк, С.В. Поленіна, Б.А. Страшун, В.А. Тишков, В.Є. Чиркін, В.Е. Шило, В.А. Шувалова та ін. Основи організації управління та діяльності поліції зарубіжних країн досить активно вивчались та висвітлювались ще за радянських часів. У той період з'явилися праці, присвячені даній проблематиці, Б.С. Крилова, Г.І. Маяковського, Я.М. Нельсона, Е.Г. Юмашевої та інших авторів, які не втратили актуальності й сьогодні. Питаннями правового статусу поліції різних країн серед вітчизняних науковців займалися О.М. Бандурка, В.А. Заросило, Н.П. Матюхіна, О.В. Негодченко, О.С. Передерій, О.С. Проневич, В.А. Сергевнін, О.Н. Ярмиш та ін.; серед зарубіжних: Дж. Белкін, Р.Г. Бернауер, Г.А. Венгер, Дж. Верс, С.А. Гол, Т.Дж. Джурканін, Дж. Мак-Артур, Д.А. Мак-Морріс, К. Медскер, П.Т. Мейє, М. Пейн, Ф. Роберт та ін. Окремі аспекти діяльності органів внутрішніх справ України з точки зору відповідності міжнародним стандартам вивчали такі науковці як С.М. Алфьоров, М.І. Ануфрієв, О.О. Бандурка, Д.М. Бахрах, О.І. Безпалова, Ю.П. Битяк, О.В. Джафарова, В.В. Ковальська, О.Г. Комісаров, А.Т. Комзюк, Р.С. Мельник, О.М. Музичук, О.Н. Ярмиш та ін.

Разом з тим у працях зазначених вчених питання використання досвіду організації та функціонування КККП не досліджувались, хоча цей досвід може бути корисним для удосконалення діяльності органів внутрішніх справ України.

Таким чином, необхідність подальшого реформування органів внутрішніх справ України, приведення їх діяльності у відповідність до міжнародних

стандартів, відсутність предметних наукових розробок з цих питань обумовлюють актуальність дослідження шляхів використання досвіду діяльності Королівської канадської кінної поліції в Україні.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до п.9, п.1 дод. 9 до Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2010-2014 років, затверджених наказом МВС України № 347 від 29.07.2010 р., Пріоритетних напрямів наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на 2011-2014 рр., затверджених на засіданні Вченої ради Харківського національного університету внутрішніх справ від 27 грудня 2010 року.

Мета і задачі дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає в поглибленні теоретичних знань щодо досвіду організації та правового забезпечення діяльності КККП, обґрунтуванні напрямків і шляхів удосконалення діяльності міліції України з використанням зазначеного досвіду.

Для досягнення мети дисертаційного дослідження необхідно вирішити такі *задачі*:

- з'ясувати основні етапи становлення КККП в історичній ретроспективі;
- охарактеризувати основні функції, завдання та принципи діяльності КККП в аспекті її становлення та сучасності;
- розкрити організаційно-функціональну побудову, порядок формування структурних підрозділів КККП;
- охарактеризувати особливості системи відбору і професійної підготовки кадрів у поліцію;
- узагальнити сучасний стан нормативно-правового забезпечення КККП;
- уточнити поняття «правоохоронна діяльність» в аспекті діяльності КККП;
- з'ясувати особливості діяльності КККП щодо надання послуг на договірній (контрактній) основі;
- окреслити основні аспекти взаємодії КККП з громадськістю;
- охарактеризувати діяльність КККП, спрямовану на міжнародне співробітництво у рамках Інтерполу;
- визначити основні форми та методи діяльності КККП;
- запропонувати конкретні пропозиції теоретичного та практичного характеру, спрямовані на удосконалення діяльності органів внутрішніх справ України з урахуванням досвіду діяльності КККП.

Об'єктом дисертаційного дослідження є суспільні відносини у сфері організації та правового забезпечення діяльності Королівської канадської кінної поліції та міліції України.

Предметом дослідження є досвід організації та правового забезпечення діяльності Королівської канадської кінної поліції та шляхи його використання в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження складають сукупність методів і прийомів наукового пізнання, комплексне й раціональне використання яких забезпечує достовірність знання та досягнення

поставлених цілей, зокрема: історично-правовий метод використано при дослідженні становлення, розвитку та сучасної організації діяльності Королівської канадської кінної поліції (підрозділи 1.1, 1.4); за допомогою логічного методу досліджувались нормативно-правові акти, наукові концепції, положення, що стосувалися предмету дослідження (підрозділи 1.5, 2.2, 2.3); структурно-логічний та порівняльно-правовий методи застосовувалися для характеристики структурних елементів адміністративно-правового статусу, деяких аспектів діяльності Королівської канадської кінної поліції та міліції України (підрозділи 1.4, 3.1, 3.2); формально-юридичний аналіз норм чинного законодавства дозволив виявити деякі недоліки та сформулювати пропозиції щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності міліції України (підрозділ 3.1).

Застосування різних методів дозволило комплексно дослідити зазначену проблему, сформулювати авторську позицію щодо визначення основних етапів розвитку Королівської Канадської кінної поліції, основних напрямків взаємодії поліції з населенням, діяльності Королівської канадської кінної поліції на договірній (контрактній) основі, розробити обґрунтовані висновки та пропозиції.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові праці фахівців у галузі теорії держави та права; конституційного (державного) права, адміністративного права, в т.ч. зарубіжних вчених. Положення та висновки дисертації розроблені з урахуванням законодавчих актів Канади щодо організації та діяльності Королівської канадської кінної поліції, міжнародних нормативно-правових актів, законодавства України з питань діяльності органів внутрішніх справ України. Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять узагальнення діяльності Королівської канадської кінної поліції та органів внутрішніх справ України, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є першим у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексним монографічним дослідженням досвіду організації діяльності КККП та шляхів його використання в Україні. В результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

- здійснено історичну реконструкцію процесів формування та розвитку Королівської канадської кінної поліції, виокремлено шість основних етапів її еволюції: 1) кінець XIX ст. (1870-ті – 1890-ті роки) – період становлення канадської федеральної поліції, коли її діяльність зосереджена на забезпеченні правопорядку в поселеннях індіанців та переселенців Північного Заходу Канади; 2) початок XX ст. (1900-ті – 1930-ті роки) – створення КККП як єдиної федеральної поліції, її переорієнтація на боротьбу з робітничим і революційним рухом; 3) середина XX ст. (1940-ві – 1960-ті рр.) – крайня політизація КККП, її орієнтація на боротьбу з прокомуністичними силами, розвідувальну та контррозвідувальну діяльність; 4) 1970-ті – 1990-ті роки – деполітизація КККП, позбавлення її розвідувальних і контррозвідувальних функцій з одночасним

розширенням повноважень у сфері протидії злочинності з урахуванням нових загроз законності та правопорядку; 5) кінець 1990-х – початок 2000-х років – подальша демократизація діяльності КККП, вихід її правоохоронної діяльності у кіберпростір;

- виокремлено п'ять основних функцій (стратегічних пріоритетів) у діяльності КККП на сучасному етапі: 1) протидія тяжким злочинам та організованій злочинності; 2) забезпечення національної (державної) безпеки; 3) профілактична робота з молоддю; 4) обслуговування общин аборигенів; 5) забезпечення економічної безпеки;

- сформульовано пропозиції щодо удосконалення діяльності ОВС України на основі досвіду функціонування КККП, зокрема щодо сприйняття новітніх підходів до добору й підготовки кадрів, переорієнтації роботи ОВС на засадах «community policing», а також подальшої децентралізації їхньої діяльності шляхом укладення договорів з органами місцевого самоврядування на здійснення охорони громадського порядку в межах територіальної громади.

удосконалено:

- розуміння системи принципів діяльності КККП з точки зору їх пріоритетності; встановлено, що діяльність КККП здійснюється на наступних засадах: поваги й дотримання прав і свобод людини; законності; гуманізму; взаємодії з іншими органами публічної влади та громадськістю, правоохоронними органами зарубіжних держав;

- наукові уявлення про оптимальні способи децентралізації загальнодержавної поліції; на прикладі КККП доведено, що одним з таких способів в аспекті поєднання функцій на державному, провінційному та муніципальному рівнях є надання послуг на договірній (контрактній) основі;

- характеристику порядку добору і підготовки кадрів до КККП; встановлено основні форми рекрутування кандидатів на службу в КККП, серед яких: розсилка поштою інформації про вакансії, рекламні оголошення в у засобах масової інформації, виставки, «дні відкритих дверей», організація проходження практики студентів юридичних факультетів, взаємодія з професійними спілками;

- розуміння змісту взаємодії поліції з населенням в аспекті взаємовідносин з корінним населенням та територіальними громадами, а також громадського контролю за діяльністю КККП через Комісію зі скарг на діяльність поліції;

- форми взаємодії Королівської канадської кінної поліції з громадськістю; виокремлено шість основних моделей реалізації ідеї «community policing» у практиці КККП: 1) поліцейське обслуговування, засноване на територіальному базуванні; 2) товариство багатьох агенцій; 3) попередження злочинів силами громади; 4) стратегія поліцейсько-общинного контакту; 5) територіально-базові піші патрулі; 6) залучення громади та консультування з громадами;

- теоретичні положення адміністративно-правової науки щодо поняття «правоохоронна діяльність»; на основі форм і методів діяльності КККП зроблено висновок, що правоохоронна діяльність включає в себе також надання допомоги іншим органам публічної влади та територіальним громадам;

дістали подальшого розвитку:

- теоретичні уявлення про сучасний стан нормативно-правового забезпечення Королівської канадської кінної поліції; нормативно-правову основу КККП розподілено на п'ять складових: 1) конституційне право; 2) первинне законодавство (федеральні закони та закони суб'єктів федерації); 3) вторинне законодавство (відомчі підзаконні нормативні акти); 4) прецедентне право; 5) інші правові джерела;

- науково-теоретичне обґрунтування оптимальних підходів до підготовки кадрів для служби в поліції; на прикладі КККП визначено особливості системи відбору та професійної підготовки кадрів до поліції; виокремлено три основні етапи добору кадрів до КККП: 1) первинний аналіз особових справ; 2) тестування (загальноосвітні, фізичні та психологічні тести); 3) співбесіда на придатність до служби в поліції;

- характеристика організаційно-функціональної побудови, порядку формування структурних підрозділів КККП; з'ясовано адміністративно-правову характеристику правового статусу підрозділів КККП на сучасному етапі.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання висновків та пропозицій дисертації у:

- науково-дослідній сфері – як основа для подальшого вивчення досвіду організації діяльності КККП та шляхів його використання в Україні;

- правотворчій діяльності – для вдосконалення положень чинного законодавства, що регламентує адміністративно-правове забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України;

- навчальному процесі – при підготовці підручників і навчальних посібників із дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративне право зарубіжних країн», «Поліцейське право» для підготовки лекцій, семінарських занять тощо.

- правовому вихованні курсантів вищих навчальних закладів МВС України, працівників органів внутрішніх справ України.

Апробація результатів дисертаційного дослідження. Результати досліджень, висновки та пропозиції автора оприлюднювалися на міжнародних і регіональних науково-практичних конференціях: "Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених" (Харків, 24 травня 2008 р.), „Від громадянського суспільства – до правової держави” (Харків, 26 квітня 2006 р.), „Від громадянського суспільства – до правової держави” (Харків, 25 квітня 2007 р.), „Національні та міжнародні механізми захисту прав людини” (Харків, 19-20 вересня 2008 р.); у ході проведення міжкафедральних круглих столів: „Україна і Європа: шляхи інтеграції” (Харків, 28 листопада 2008 р.), „Міжнародно-правові стандарти в галузі прав людини: проблеми і перспективи”, присвяченому 60-річчю Загальної Декларації прав людини (Харків, 9 грудня 2008 р.), науково-практичній конференції “Суверенність, незалежність, конституційність: становлення та розвиток Української держави” (Харків, 29 червня 2011 р.), на засіданнях кафедр адміністративного права та процесу, адміністративної діяльності ОВС Харківського національного університету внутрішніх справ.

Публікації. Основні теоретичні положення та висновки дисертації знайшли своє відображення у п'яти наукових статтях, опублікованих у фахових

виданнях юридичних наук, а також в 7-и тезах доповідей у збірниках матеріалів конференцій і круглих столів, на яких доповідалися результати дослідження.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять одинадцять підрозділів, висновків і списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 203 сторінки. Список використаних джерел складається з 259 найменувань і займає 19 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, визначено її зв'язок із науковими планами та програмами, розкрито мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, його методи, розкрито наукову новизну, підкреслено практичну важливість висновків, одержаних у результаті проведеного дослідження.

Розділ 1 «Загальна характеристика організації та діяльності Королівської канадської кінної поліції» складається з п'яти підрозділів, у яких проаналізовано історико-теоретичні та нормативно-правові засади організації та діяльності КККП, а також розкрито особливості її організаційно-функціональної побудови.

У *підрозділі 1.1 «Історія формування Королівської канадської кінної поліції»* акцентується увага на тому, що становлення та діяльність Королівської канадської кінної поліції тісно пов'язано зі становленням канадської державності. Зазначено, що КККП формувалась протягом кількох десятиліть, з огляду на соціальні зміни, реформи, методи управління, зв'язок із громадськістю. За роки свого існування поліція розрослась як географічно (за рахунок приєднання нових територій), так і функціонально (за рахунок розширення функцій та компетенції за дорученням федерального уряду та провінційної влади).

За підсумками аналізу основних етапів становлення КККП стверджується, що протягом тривалого часу свого становлення федеральна поліція Канади мала різні завдання: протидіяти виникненню міжплемінних воєн, слідкувати за дотриманням канадського законодавства індіанськими племенами та поселенцями, займаючись роз'яснювальною роботою та виконувала різні функції щодо підтримання громадського порядку, в тому числі специфічні, не властиві поліцейським органам. Наприклад, ведення переговорів, проведення перепису населення, розподіл зерна для посіву, складання метеозведень тощо.

У *підрозділі 1.2 «Основні принципи, завдання та функції діяльності Королівської канадської кінної поліції»* відзначається, що діяльність КККП здійснюється на основі принципів: поваги й дотримання прав і свобод людини, законності, гуманізму, поєднання гласних і негласних методів і способів діяльності, взаємодії з органами державної влади, громадськістю, відповідними органами іноземних держав. Виділено основні функції: охорона

суспільного порядку, захист прав і свобод особи; захист об'єктів власності незалежно від форм власності; участь в розробці й виконанні федеральних цільових програм у сфері боротьби зі злочинністю; організація і безпосереднє здійснення оперативної, експертно-криміналістичної діяльності; забезпечення реалізації заходів щодо попередження, виявлення, припинення злочинів; забезпечення безпеки дорожнього руху, здійснення внутрішньо-організаційних функцій (кадрове забезпечення, соціальний захист працівників та ін.), здійснення, згідно закону, особливих повноважень (ведення попереднього розслідування щодо злочинів, пов'язаних з шахрайством, наркотиками, здійснення контролю в національних аеропортах та ін.), надання послуг на договірній основі, здійснення боротьби з міжнародною злочинністю в рамках Національного бюро Інтерполу, забезпечення виконання положень федеральних, провінційних законів, підзаконних нормативно-правових актів. Зазначено, що, займаючи певне місце в ієрархії органів державної влади, КККП здійснює своє основне завдання – охорону суспільного порядку в країні.

У підрозділі 1.3 «Особливості системи управління персоналом Королівської канадської кінної поліції» зазначено, що у Канаді управління й організація поліцейських підрозділів заснована на принципі федералізму з великою кількістю різноманітних служб і включає кілька рівнів: федеральний, провінційний, муніципальний. Специфікою Канади є відсутність в уряді Міністерства внутрішніх справ. Оцінка поліцейської діяльності має особливу важливість, тому, що, будучи державним органом, який фінансується за рахунок платників податків, поліцейські мають визначені зобов'язання перед населенням, якому служать.

Згідно ст. 5 Закону про КККП загальне керівництво і контроль за діяльністю федеральної поліції Канади здійснює комісар, який призначається на посаду генерал-губернатором і перебуває у підпорядкуванні міністра юстиції Канади (Solicitor General of Canada). Комісар КККП має кількох заступників. Зокрема, заступникові з кримінальних операцій підпорядковані оперативні підрозділи (управління кримінальних розслідувань, лабораторії криміналістичних досліджень та ідентифікації, інформаційний центр, відділ оперативного зв'язку). Заступникові з адміністративних питань підпорядковуються: управління кадрів, фінансів, картотеки, архів, служба матеріально-технічного забезпечення. Комісару федеральної поліції безпосередньо підпорядковано внутрішню службу безпеки, відділ управління та аналізу, відділ планування, бюро зв'язку. Система структурних підрозділів та їх функціональне призначення цілком узгоджені з основними цілями та напрямками діяльності федеральної поліції Канади. Діяльність підрозділів поліції базується на основі децентралізованого управління.

У підрозділі 1.4 «Організаційно-функціональна побудова Королівської канадської кінної поліції та порядок формування її підрозділів» зазначено, що у Канаді кадрова робота розглядається як довгостроковий фактор успішного функціонування поліції, тому особлива увага приділяється питанням організації

управління персоналом, особистості працівника.

Особливості територіального устрою країни, взаємовідносини між суб'єктами федерації та розмежування компетенції між федерацією, провінціями, територіями знайшли своє відображення в організаційно-функціональній побудові Королівської Канадської кінної поліції. Саме тому, поліція Канади за своїм складом, підпорядкованістю і способами розв'язання певних задач підрозділяється на федеральну, провінційну, муніципальну. Функції федеральної поліції виконує Королівська канадська кінна поліція.

Функціональну складову побудови системи поліції розкрито шляхом визначення конкретних функцій двох основних галузевих служб поліції, а саме – кримінальної та адміністративної поліції. Зазначено, що основними завданнями кримінальної поліції є протидія злочинності, в тому числі й організованій. Адміністративна поліція займається проведенням профілактичної роботи, попередженням правопорушень, забезпеченням громадського порядку, безпеки та інше.

У підрозділі 1.5 «Нормативно-правове забезпечення діяльності Королівської канадської кінної поліції» акцентовано увагу на тому, що поліцейські підрозділи діють з урахуванням загальноновизнаних міжнародно-правових норм і стандартів в сфері прав людини. В роботі звертається увага на те, що поліція діє з урахуванням системи національно-правового забезпечення, системи міжнародно-правового забезпечення, системи міждержавного правового забезпечення

У системі національно-правового забезпечення діяльності Королівської канадської кінної поліції виділено такі основні нормативно-правові акти: Конституційний Акт 1982 року (згідно зі ст. 91 для забезпечення безпеки особистості, суспільства в цілому, проведення в життя законів, «підтримання миру, порядку» була створена і діє Королівська Канадська кінна поліція (КККП)), нормативно-правові акти парламенту, акти уряду Канади та провінційних урядів, Акт про КККП (RCMP Act, RSC 1985), контракти (договори), укладені між Королівською канадською кінною поліцією та провінціями, муніципалітетами; положення Кримінального кодексу Канади, положення федеральних законів, підзаконних нормативно-правових актів, деяких галузевих актів та інструкцій. Зокрема законодавства щодо умовно-дострокового звільнення, захисту літніх людей, авторських прав, пенсій, митниці, акцизу, легального імпорту і експорту.

У канадській спеціальній літературі нормативну основу організації та діяльності КККП доволі часто поділяють на п'ять частин:

1) конституційне право (Constitutional law) – Конституційний Акт 1982 р., у т.ч. Хартія прав і свобод (Charter of Rights and Freedoms);

2) первинне законодавство (Primary legislation) – Закон Канади «Про Королівську канадську кінну поліцію» 1985 р., Кримінальний кодекс Канади 1985 р., Закон провінції Онтаріо «Про поліцейську службу» 1990 р., Закон Канади «Про Програму захисту свідків» 1996 р. та ін.;

3) вторинне законодавство (Secondary legislation) – підзаконні акти, наприклад Регламент № 3/99 провінції Онтаріо;

4) прецедентне право (Case-law) – рішення Верховного Суду Канади у справах, що стосуються порядку здійснення поліцейських функцій і повноважень;

5) інші (others) джерела – наприклад Етичний кодекс, прийнятий Канадською асоціацією шефів поліції.

Основним нормативно-правовим актом, що визначає статус КККП, є Закон про Королівську канадську кінну поліцію (Royal Canadian Mounted Police Act) 1985 р.

Розділ 2 «Основні напрямки діяльності Королівської канадської кінної поліції» складається з чотирьох підрозділів, у яких з'ясовано зміст, нормативну основу та порядок реалізації найважливіших функцій федеральної поліції Канади.

У підрозділі 2.1 *«Правоохоронна діяльність підрозділів Королівської канадської кінної поліції»* зроблена спроба комплексного, системного дослідження проблеми правоохоронної діяльності федеральної поліції Канади.

Серед ознак правоохоронної діяльності КККП виокремлено такі: в її основі лежить завдання щодо розгляду юридичної справи; вона здійснюється компетентними державними і недержавними суб'єктами, коло яких визначається чинними законодавчими актами; використовуються різні форми реалізації правових норм; приймаються відповідні процесуальні акти реалізації, що мають характер і передбачену законодавством форму; вона реалізується в чітко визначеній процесуальній формі та з використанням різноманітних юридичних методів.

Головна ознака правоохоронної діяльності полягає у спеціальному повноваженні від імені держави охороняти права фізичних або юридичних осіб, захищати конституційний порядок певними юридичними процедурами. При цьому до правопорушників може застосовуватися правомірний примус. Особи, які перешкоджають правоохоронній діяльності, можуть бути притягнуті до відповідальності. Отже, кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності є досить розвиненим, а санкції – досить жорсткими.

У процесі правоохоронної діяльності можуть бути використані тільки офіційні (офіційна інформація) і правомірні (правомірним шляхом встановлені факти тощо) засоби впливу. Неофіційна інформація може бути використана тільки в інтересах держави, а не органу, який її використовує. Проте використати такі дані для погіршення захисту прав і свобод людини правоохоронний орган не має права, оскільки конституційні права і свободи не можуть бути обмежені, крім випадків, встановлених законодавством країни.

Таким чином, правоохоронні органи зобов'язані виконувати, окрім охоронних дій, також упорядкувальну, контрольну та консультативно-роз'яснювальну роботу для населення та осіб, що звертаються до них з

різноманітними зверненнями.

У підрозділі 2.2 «Надання послуг Королівською канадською кінною поліцією за контрактом» проаналізовано особливості територіально-функціональної організації діяльності КККП з урахуванням особливостей організації публічної влади в суб'єктах федерації.

Діяльність федеральної системи правоохоронних органів у Канаді належить до виняткового відання федерації. Однак з огляду на те, що не кожна провінція Канади має власну поліцію, у більшості з них функції муніципальної і провінційної поліції на договірній (контрактній) основі виконує КККП. На сьогодні КККП здійснює поліцейське обслуговування на території майже всіх суб'єктів федерації (10 провінцій і 3 території), за винятком Онтаріо і Квебеку, які мають власні поліцейські сили, і в 197 муніципалітетах. Загалом поліцейським обслуговуванням за контрактом охоплено 652 географічні одиниці Канади.

У провінціях, де існує так звана контрактна (договірна) система, контракт укладається між урядом Канади і провінцією. В такому випадку охорона правопорядку в провінції здійснюється силами КККП і фінансується з федерального бюджету.

За таких обставин КККП в оперативному плані підпорядковується Генеральному прокурору провінції, а в адміністративному – штабу поліції в Оттаві. У контрактах також передбачено: використання досвідчених поліцейських в діях щодо розкриття злочинів, надзвичайних випадках та інших, де необхідне збільшення людських ресурсів; виконання урядом зобов'язань щодо виділення відповідних коштів на створення додаткових загонів. У разі надзвичайної ситуації КККП направляє в даний регіон підрозділи поліції з інших провінцій.

Федеральна поліція обслуговує муніципалітети на тих же контрактних умовах, що й провінції. Стандартний контракт передбачає здійснення поліцейських функцій, за винятком видачі ліцензій, збору податків, здійснення ветеринарного, санітарно-епідеміологічного і пожежного нагляду.

КККП надає послуги щодо здійснення поліцейських функцій в муніципалітетах і провінціях на контрактних умовах. Винятком є: видача ліцензій, збір податків, здійснення функцій ветеринарної, санітарно-епідеміологічної, пожежної служб. Контроль за діяльністю поліцейських покладено на комісара поліції відповідно до вказівок Генерального прокурора Канади. Прерогатива внутрішнього управління надана провінційній владі. Спеціальний акцент в контрактах робиться на поліцейське обслуговування корінного населення. Тому до обов'язків таких формувань входять: знання як федерального, так і провінційного законодавства, знання специфічних проблем, основних рис того соціуму, який є об'єктом їх професійної уваги, оскільки КККП поєднує виконання своїх функцій як на федеральному рівні, так і на рівні провінції чи муніципалітету.

Контрактна система має певні переваги: сприяє високоефективній

діяльності поліцейських формувань щодо забезпечення громадського порядку; виключає можливість втручання політиків у поліцейську оперативну діяльність; забезпечує підтримання належного рівня законності й правопорядку; дає значну економію у витратах на підготовку кадрів, устаткування, транспорт.

У підрозділі 2.3 «*Організація зв'язків Королівської канадської кінної поліції з громадськістю*» встановлено основні форми і методи взаємодії та підтримання інформаційного обміну між поліцейськими підрозділами та інститутами громадянського суспільства в Канаді. При цьому поліцейська діяльність, заснована на підтримці громадськості, розглядається як стратегія забезпечення тісної співпраці поліції з населенням у процесі окреслення та вирішення проблем, котрі існують на території обслуговування. Така діяльність передбачає, що поліцейський, завдяки його співпраці з населенням досягає вищого ступеню свободи у своїх діях. Більше того, поліцейські отримують задоволення від добре виконаної роботи та стають більш підзвітними завдяки їх персональній відповідальності за виконання покладених на них обов'язків (хоча це припущення не є загальновизнаним у теперішній час і має бути винесене в ролі одного із завдань розвитку поліцейської діяльності, заснованої на підтримці громадян, у майбутньому).

У Канаді прийнято і діє понад 200 програм щодо захисту громадської безпеки і попередження злочинності, серед них:

- „Сусідське спостереження (взаємодопомога)” – спостерігаючи за подіями біля будинку або у своєму районі, громадяни повинні повідомляти співробітників поліції про підозрілих осіб або випадки правопорушень;

- Літня студентська Програма, що являє собою науково-дослідну роботу студентів у сфері права і соціології разом з можливістю працювати в системі кримінальної поліції, виконуючи обов'язки подібно звичайним поліцейським;

- Спільна програма громадських організацій та КККП щодо розшуку людей; у її виконанні беруть участь школярі й студенти віком від 14 до 17 років, які прагнуть отримати навички поліцейської роботи у вільний чи канікулярний час;

- Програма щодо охорони спокою людей похилого віку – спрямована на зменшення віктимізації людей похилого віку;

- Програма щодо допоміжних констеблів – діє в провінціях і територіях, які уклали контракти з КККП і мають законодавство, що передбачає можливість існування допоміжних констеблів (Ньюфаундленд, Нова Шотландія, Альберта, Манітоба та ін.); вони не є службовцями КККП, а при взаємодії з постійним складом поліції виконують функції патрулювання, нагляду за дотриманням правопорядку, беруть участь у спецопераціях щодо розшуку людей, транспортному контролю тощо.

Відзначається, що співпраця поліції й населення в Канаді налагоджена вже досить тривалий час. Громада розглядається як ресурс, група підтримки, джерело інформації. Місцеві органи поліції зайняті налагодженням нових

відносин чи відновленням партнерства з місцевою громадою. В ході цієї діяльності акцент у роботі поліції переноситься з реагування на виклик на запобігання злочину. Поліція стає більш відповідальною як формально, так і неформально перед громадянами, яких вона обслуговує. З метою уникнення зловживань з боку поліцейських Канади кожне поліцейське формування знаходиться під контролем цивільної влади.

У підрозділі 2.4 «Міжнародне співробітництво Королівської канадської кінної поліції в рамках Інтерполу» підкреслюється, що Канада бере активну участь у міжнародній поліцейській співпраці як у рамках Інтерполу так і інших міжнародних організаціях, допомагає іншим країнам у боротьбі зі злочинністю.

До Інтерполу Канада офіційно вступила в 1949 р. й у тому ж році рішенням федерального міністерства юстиції Канади було утворено Канадське Національне центральне бюро (НЦБ) Інтерполу. У рамках даної організації дане бюро значиться як «Interpol Ottawa». Його представляє федеральна поліція Канади – КККП, два офіцери якої постійно прикомандировані до Генерального Секретаріату Інтерполу.

НЦБ веде попередній розгляд злочинів за матеріалами, що надходять від правоохоронних підрозділів Канади і спрямовані у відповідні закордонні НЦБ і навпаки, передає матеріали розслідування, що виходять від закордонних до Канадських урядових органів відповідної юрисдикції; забезпечує Канаді активну участь в міжнародному співробітництві за допомогою проведення в життя резолюцій, прийнятих Інтерполом. У своєму розпорядженні має ряд комунікаційних засобів масової інформації, комп'ютерну систему, фототелеграф, факс і прямий телеграфний зв'язок з Генеральним секретаріатом у м. Ліоні (Франція). КККП співпрацює більше ніж з 20 закордонними агентствами в таких містах, як: Бейрут, Бонн, Відень, Вашингтон, Лондон, Мехіко, Париж, Стокгольм, Токіо та ін.

Найтісніші зв'язки КККП має з ФБР США. Вони контактують через бюро зв'язку КККП у Вашингтоні та бюро зв'язку ФБР в Оттаві, через постійний зв'язок між поліцейським інформаційним центром Канади і комп'ютерною мережею ФБР, що забезпечує кожній стороні доступ до інформації. Сфери співробітництва КККП і ФБР включають боротьбу з наркобізнесом, шпигунством, тероризмом, фальшивомонетництвом тощо.

Розділ 3 «Використання досвіду організації та діяльності Королівської канадської кінної поліції з метою удосконалення діяльності міліції України» складається з двох підрозділів і присвячений знаходженню основних елементів організації діяльності федеральної поліції Канади, котрі варто було б запозичити для приведення вітчизняної правоохоронної системи у відповідність із кращими зарубіжними аналогами.

У підрозділі 3.1 «Використання досвіду Королівської канадської кінної поліції в реформуванні міліції України» сформульовано загальні підходи до сприйняття передового досвіду федеральної поліції Канади при здійсненні комплексної реформи вітчизняної правоохоронної системи.

Творче вивчення досвіду організації діяльності КККП, вивчення можливостей міжнародного співробітництва зможе допомогти в справі пошуку реальних підходів до вирішення багатьох проблем, які стоять перед ОВС України: створення нової моделі кадрової роботи, адекватної радикальним змінам в Україні та світі, заснування оновленої системи підрозділів із питань державної служби в ОВС; удосконалення кваліфікаційних вимог до кандидатів на службу і співробітників; підвищення ефективності службової системи, бойової, фізичної і морально-психологічної підготовки особового складу. Досвід діяльності поліції Канади необхідно спочатку переосмислити, а потім з урахуванням специфічних особливостей України, визначити можливість та доцільність запровадження його в практичну діяльність органів внутрішніх справ України. Безумовно, ця діяльність повинна бути спрямована не на механічне перенесення, а на творчий пошук нових рішень, конкретних і реальних шляхів у відповідності до розвитку ОВС України.

На погляд дисертанта, доцільно було б звернути увагу на такі аспекти діяльності поліції Канади: а) удосконалення роботи з персоналом поліції здійснюється шляхом підвищення професіоналізму працівників поліції, зміцнення зв'язків поліції з населенням, підвищення якості управління поліцейськими структурами, запровадження контрактного прийняття на службу; б) деякі аспекти діяльності КККП на договірній (контрактній) основі доцільно врахувати при створенні муніципальної міліції України; в) при доборі кандидатів на службу в поліцію враховуються не тільки фізичні чи інтелектуальні, але й морально-вольові якості кандидата; г) під час навчання зарахованих на службу велика увага приділяється не тільки вивченню базових дисциплін, а й практичним навичкам шляхом залучення до несення патрульно-постової служби; д) успішному функціонуванню Королівської канадської кінної поліції сприяє міцний налагоджений зв'язок з громадськістю, зокрема створення міні-дільниць поліції, діяльність «ангелів-хранителів», запровадження різноманітних програм щодо запобігання злочинності, врахування інтересів різних етнічних груп, у т.ч. корінного населення, підтримання зв'язків з лідерами громад, обмін інформацією, діяльність добровольців (волонтерів). Важливим моментом є також наявність контролю громадськості за діяльністю поліції: діяльність комісії зі скарг громадськості на діяльність співробітників поліції, консультативних рад.

У підрозділі 3.2 «*Форми та методи діяльності Королівської канадської кінної поліції та можливості їх врахування в діяльності міліції України*» визначено та проаналізовано форми і методи діяльності федеральної поліції Канади, котрі на практиці довели свою ефективність та демократизм. Підкреслюється, що досвід КККП переконливо свідчить про те, що для того, аби сучасна поліцейська служба могла повністю використати свій потенціал, їй необхідно: а) будувати свою роботу на основі довіри (коли співробітникам і керівникам надається свобода вибору в прийнятті рішень і можливому вчиненні помилок, виходячи з розуміння того, що більшість інновацій впроваджується

методом спроб і помилок); б) повністю відмовитися чи хоча б знизити кількість бар'єрів (застарілих правил і технологій, організаційних обмежень і громіздких процесів, забезпечивши більшу свободу дій підрозділам); г) аби її керівники демонстрували певну модель поведінки, цінності й компетентність, яких очікують від своїх співробітників (на тлі високого ступеня "прозорості" й довіри за всіма напрямками); д) показати, що осмислене, послідовне й „прозоре” управління поліцейськими підрозділами може бути звичною практикою (коли керівники зосереджують свою увагу на результатах, а не на процесах, відзначають співробітників за добру роботу, допомагають відстаючим, але при цьому розлучаються з тими кандидатами на посади, які їм не підходять).

Одним із найважливіших елементів вдосконалення поліцейської діяльності є підвищення рівня координації різних спеціалізованих служб та управління поліцією. По мірі того, як все більш складні завдання повинні вирішуватись поліцейськими, поліцейські організаційні структури і стиль управління повинні зазнавати необхідних змін, які б дозволяли вирішувати проблеми, що виникають.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає у поглибленні теоретичних знань щодо досвіду організації та правового забезпечення діяльності КККП, обґрунтуванні напрямків і шляхів удосконалення діяльності міліції України з використанням зазначеного досвіду. За результатами наукового дослідження сформульовано низку наукових положень та висновків, запропонованих здобувачем. Основні з них такі:

Наголошено, що одним з пріоритетних завдань державної внутрішньої політики є ефективний захист прав і свобод людини та громадянина, що вимагає від держави переходу на відповідні зарубіжні та міжнародні стандарти діяльності правоохоронних органів загалом та поліції, зокрема.

Встановлено, що Королівська канадська кінна поліція формувалась протягом декількох десятиліть, з огляду на соціальні зміни, реформи, методи управління, зв'язок із громадськістю. За роки свого існування поліція розрослась як географічно (за рахунок приєднання нових територій), так і функціонально (за рахунок розширення функцій та компетенції за дорученням федерального уряду та провінційної влади).

З'ясовано , що в різні часи канадська поліція мала різні завдання. Серед них: протидія виникненню міжплеменних воєн, здійснення контролю за дотриманням канадського законодавства індіанськими племенами та поселенцями шляхом патрулювання, ведення роз'яснювальної роботи. Поліція виконувала різні функції щодо підтримання громадського порядку, в тому числі специфічні, не властиві поліцейським органам. Зокрема: ведення

переговорів та затвердження договорів між вождями індіанських племен та федеральним урядом, збір митних податків, придушення страйків серед робітників.

Встановлено також, що раніше КККП мала подвійне підпорядкування. З одного боку, підпорядковуючись федеральній владі, поліція: відповідала за послуги пошти (багато поліцейських казарм діяли в якості поштових відділень, поліцейські здійснювали функції листонош, начальників поштових відділень), митниці, проводили перепис населення (були обліковцями), підтримували зв'язок з індіанцями, складали метеозведення, надавали медичну допомогу населенню, в тому числі хірургічну. Підпорядковуючись також, з іншого боку, провінційній, муніципальній владі, поліцейські вирішували численні місцеві проблеми такі, як ведення статистики, боротьба із розповсюдженням інфекційних захворювань, з пожежами у преріях, виступали в якості земельних агентів, спеціалістів сільського господарства (розподіляли зерно для посіву, проводили карантин худоби, складали детальні доповіді про урожай, якість земель) та чиновників соціальних служб та імміграції.

Визначено, що діяльність КККП ґрунтується на таких принципах: поваги й дотримання прав і свобод людини; законності; гуманізму; взаємодії з іншими органами публічної влади та громадськістю, правоохоронними органами зарубіжних держав.

Основними завданнями КККП названо: забезпечення особистої безпеки громадян, захист їхніх прав, свобод і законних інтересів, охорона та забезпечення громадського порядку.

Визначено, що в теперішній час на КККП покладено такі основні функції: забезпечення державної політики боротьби зі злочинністю; здійснення охорони громадського порядку, запобігання та припинення правопорушень; здійснення профілактичних заходів із метою попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів; участь у наукових, кримінологічних і соціологічних дослідженнях, розробка на їхній основі державних програм щодо боротьби зі злочинністю та охорони правопорядку; здійснення на договірній основі функцій муніципальної чи провінційної поліції у відповідних регіонах.

Виокремлено п'ять основних стратегічних пріоритетів у діяльності КККП: 1) протидія тяжким злочинам та організованій злочинності; 2) забезпечення національної (державної) безпеки; 3) профілактична робота з молоддю; 4) обслуговування общин аборигенів (корінного населення); 5) забезпечення економічної безпеки.

Зазначається, що завдання та основні функції Королівської канадської кінної поліції визначають організаційно-функціональну побудову органів поліції та формування її підрозділів. Функціональну складову побудови системи поліції розкрито шляхом визначення конкретних функцій двох основних галузевих служб поліції, а саме – оперативної (кримінальної) та адміністративної поліції. Діяльність підрозділів поліції базується на основі децентралізованого управління.

Основними формами рекрутування кандидатів на службу в КККП названо: розсилка поштою інформації про вакансії, рекламні оголошення в у

засобах масової інформації, виставки, «дні відкритих дверей», організація проходження практики студентів юридичних факультетів, взаємодія з професійними спілками. Виокремлено три основні етапи добору кадрів до КККП: 1) первинний аналіз особових справ; 2) тестування (загальноосвітні, фізичні та психологічні тести); 3) співбесіда на придатність до служби в поліції.

Основою правового регулювання процесів рекрутування і добору визнається концепція рівного доступу до професії поліцейського для представників різних груп населення з урахуванням корінного населення. Важливим залишається тісний взаємозв'язок між поліцією та населенням.

Зроблено висновок, що згідно з Конституцією Канади 1982 року, діяльність федеральної системи правоохоронних органів у Канаді належить до виняткового відання федерації. Оскільки не кожна провінція Канади має власну поліцію, у більшості з них функції муніципальної і провінційної поліції виконує КККП на договірній (контрактній) основі на відповідних умовах. Контрактна система має певні переваги: забезпечення високоефективної діяльності поліцейських формувань щодо забезпечення громадського порядку, виключаючи можливість втручання політиків у поліцейську оперативну діяльність; підтримання належного рівня законності і порядку; дає значну економію у витратах на підготовку кадрів, устаткування, транспорт.

На прикладі КККП доведено, що одним із оптимальних способів децентралізації загальнодержавної поліції в аспекті поєднання функцій на державному, провінційному та муніципальному рівнях є надання послуг на договірній (контрактній) основі.

Встановлено, що в Канаді прийнято більше 200 програм щодо захисту безпеки суспільства і попередження злочинності, посилення профілактичної роботи поліцейських установ, збільшення публічних виступів поліцейських керівників, значне розширення зв'язків поліції з засобами масової інформації, інтенсифікації роботи серед неповнолітніх і молоді, встановлення контактів з громадськими організаціями і асоціаціями. Серед них: Літня студентська Програма, спільна програма громадських організацій з КККП з розшуку людей; Програми з охорони спокою людей похилого віку, щодо допоміжних констеблів, з запобігання пограбувань магазинів, забезпечення безпечного транспортного руху, з обслуговування корінного населення, створення ділянок для поліції, так званих «міні-ділянок» з провадженням програм: «сусідське спостереження (взаємодопомога)», «навчання тому, як протистояти наркотикам» (для дітей від 10 до 12 років), направлених на зниження рівня злочинності за допомогою «ангелів-хранителів», «системи відвідувань». Для виконання даних програм зі сторони поліції проводяться наступні дії: використання допомоги добровольців (волонтерів), спілкування з лідерами громади, населенням в цілому, відвідування зборів громадськості, виділення спеціального часу – Тижня Канадської поліції, коли населення країни може звертатись до керівництва поліції безпосередньо чи за допомогою телефонного дзвінка з різноманітними запитаннями чи інформацією.

Ключовим компонентом моделі поліцейської діяльності, заснованої на підтримці громадськості, визнається підзвітність населенню та відповідальність

поліції за свої дії. Кожне поліцейське формування знаходиться під контролем цивільної влади: Генерального прокурора Канади, помічника Генерального прокурора Канади, міністра юстиції провінції, місцевих представницьких органів (поліцейських рад чи рад поліцейських комісарів), у Квебеку, Онтаріо й Альберті - поліцейських комісій провінції, комісії з розгляду скарг громадськості на діяльність співробітників поліції, міських консультативних рад.

Зазначається, що для вирішення проблем боротьби зі злочинністю, які в тій чи іншій мірі мають міжнародний характер та не є специфічними для Канади, поліцейські підрозділи активно співпрацюють з поліцейськими підрозділами різних країн в рамках Інтерполу та інших міжнародних організацій, займаються миротворчою діяльністю. В даному напрямку поліції допомагають: довідково-інформаційний центр, науково-дослідницькі підрозділи Інтерполу та поліції Канади.

З урахуванням досвіду організації діяльності КККП сформульовано пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства України, яке регулює діяльність міліції України. Зокрема: при організації відбору, підготовки та перепідготовки кадрів – передбачити вимоги до кадрового складу, особистості працівника (професіоналізм, компетентність, моральні якості); привести систему управління до загальносвітових стандартів; встановити чіткий розподіл компетенції між галузевими структурними підрозділами міліції України; втілення новітніх технологій; прийняття відповідних програм щодо активної взаємодії міліції України з органами правопорядку інших країн у вирішенні завдань боротьби зі злочинністю, тісної співпраці з місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо підтримання правопорядку на відповідних територіях (наприклад, при створенні так званої муніципальної міліції – врахувати досвід діяльності Королівської канадської кінної поліції на договірній (контрактній) основі), взаємодії міліції з населенням в атмосфері довіри на рівні громади (наприклад, діяльність «ангелів-хранителів», існування програми «сусідська взаємодопомога», акцентування уваги на профілактиці правопорушень, а не виконанні репресивних функцій; підвищення престижу міліції шляхом реалізації функції соціальної допомоги населенню: надання морально-психологічної допомоги в разі необхідності, консультацій з правових питань тощо; знання особливостей відповідного регіону), доступності інформації для населення щодо діяльності міліції (наприклад, важливим інструментом надійного партнерства між поліцією і громадськістю може стати « система відвідувань»).

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Варунц Л. Д. Становлення федеральної поліції Канади / Л.Д. Варунц // Вісник Ун-ту внутр. справ. Вип. 12. Частина 1. – 2000. – С. 110-114.
2. Варунц Л. Д. Федеральна поліція Канади у боротьбі зі злочинністю /

Л.Д. Варунц // Вісник Нац. ун-ту внутр. справ. Вип. 14. – 2001. – С.36-40.

3. Варунц Л. Д. Деякі аспекти взаємодії поліції з громадськістю (З досвіду Канади) / Л. Д. Варунц // Вісник Запорізького юридичного інституту. – 2004. – № 4. – С. 18-27.

4. Варунц Л. Д. Деякі аспекти кадрового забезпечення Королівської канадської кінної поліції / Л. Д. Варунц // Вісник Харківського нац. ун-ту внутр. справ. – 2008. – № 42. – С. 102 – 108.

5. Варунц Л. Д. Деякі аспекти міжнародної діяльності Королівської канадської кінної поліції / Л. Д. Варунц // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна, № 841. Серія: Право. – Вип. 1 (5)/2009. – 2009. – С. 249-252.

6. Варунц Л. Д. Забезпечення правопорядку за контрактом (з досвіду роботи поліції Канади) / Л. Д. Варунц // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених: Зб. наук. праць. Вип. 2 – Х. : Ун-т внутр. справ, 1997.– С.160-163.

7. Варунц Л. Д. Поліція і суспільність (досвід Канади) / Л. Д. Варунц // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідження молодих учених: Зб. наук. праць. Вип. 3 і 4. – Х. : Ун-т внутр. справ, 1997. – С.273-276.

8. Варунц Л. Д. Поліція та населення: напрямки взаємодії (з досвіду Канади) / Л. Д. Варунц // Від громадянського суспільства – до правової держави: Матер. І Міжнар. наук.-практ. конф. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – С. 387-390.

9. Варунц Л. Д. Деякі аспекти організації зв'язку поліції з громадськістю (з досвіду Канади) / Л. Д. Варунц // Від громадянського суспільства – до правової держави: Тези ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2007. – С. 20-22.

10. Варунц Л. Д. Деякі аспекти організації управління поліцейськими підрозділами (з досвіду Канади) / Л. Д. Варунц // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених: Матер. наук.-практ. конф. (Харків, 24 травня 2008 р.). – Х. : Вид-во ХНУВС, 2008. – С. 158-160.

11. Варунц Л. Д. Поліція Канади в механізмі захисту прав людини / Л. Д. Варунц // Національні та міжнародні механізми захисту прав людини: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 19-20 вересня 2008 р) / за ред. А.Т. Комзюка. – Х. : Вид-во ХНУВС, 2008. – С. 91-93.

12. Варунц Л. Д. Досвід поліції Канади щодо дотримання прав людини в правоохоронній діяльності / Л. Д. Варунц // Суверенність, незалежність, конституційність: становлення та розвиток Української держави: наук.-практ. конф. (Харків, 29 червня 2011р.). – Х. : ХНУВС, 2011. – С. 234-237.

АНОТАЦІЇ

Варунц Л. Д. Досвід організації діяльності королівської канадської кінної поліції та шляхи його використання в Україні. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі

спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпропетровськ, 2012.

Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних та практичних питань щодо досвіду організації діяльності королівської канадської кінної поліції та шляхам його використання в Україні. Охарактеризовано основні етапи становлення Королівської канадської кінної поліції в історичній ретроспективі, виокремлено його хронологічні періоди. Проаналізовано основні функції, завдання та принципи діяльності Королівської канадської кінної поліції в аспекті її становлення та сучасності, організаційно-функціональну побудову, порядок формування структурних підрозділів поліції. З'ясовано особливості діяльності Королівської канадської кінної поліції щодо надання послуг на договірній (контрактній) основі в аспекті поєднання функцій на державному, провінційному та муніципальному рівнях. Визначено основні форми взаємодії Королівської канадської кінної поліції з громадськістю.

Особливу увагу приділено використанню досвіду КККП в реформуванні ОВС України, формам та методам діяльності поліції Канади. Сформульовано рекомендації щодо удосконалення діяльності органів внутрішніх справ.

Ключові слова: *Королівська канадська кінна поліція, організація діяльності, використання досвіду, органи внутрішніх справ України.*

Варунц Л. Д. Опыт организации деятельности Королевской Канадской конной полиции и пути его использования в Украине. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Днепропетровск, 2012.

Диссертация посвящена исследованию теоретических и практических вопросов относительно опыта организации деятельности Королевской канадской конной полиции и путям его использования в Украине. Охарактеризованы основные этапы становления Королевской канадской конной полиции в исторической ретроспективе, выделены его хронологические периоды. Проанализированы основные функции, задачи и принципы деятельности Королевской канадской конной полиции в аспекте ее становления и на современном этапе, организационно-функциональное строение, порядок формирования структурных подразделений полиции. Выявлены особенности деятельности Королевской канадской конной полиции по предоставлению услуг на договорной (контрактной) основе в аспекте сочетания функций на общегосударственном, провинциальном и муниципальном уровнях.

Определены основные формы взаимодействия Королевской канадской конной полиции с общественностью. Особое внимание уделено использованию опыта КККП в реформировании ОВД Украины, формам и методам деятельности полиции Канады. Сформулированы рекомендации по

совершенствованию деятельности органов внутренних дел Украины.

Ключевые слова: Королевская канадская конная полиция, организация деятельности, использование опыта, органы внутренних дел Украины.

Varunts L. D. Experience in organization of the Royal Canadian Mounted Police and the ways of its use in Ukraine. – Manuscript.

Thesis for the degree of candidate of legal sciences, specialty 12.00.07 – Administrative Law and Procedure, Financial Law, Informational Law. – The Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs, Dnipropetrovs'k, 2012.

The thesis is devoted to the study of theoretical and practical issues regarding the experience of organizing the activities of the Royal Canadian Mounted Police and the ways of its use in Ukraine. Describes the main stages of the Royal Canadian Mounted Police in retrospect, marked its chronological periods. Analyzed the basic functions, objectives and principles of the Royal Canadian Mounted Police in the aspect of its formation and at the present stage, the organizational and functional structure, formation of structural units of the police. Clarify the features of the Royal Canadian Mounted Police to provide services on a contract (contract) based in the aspect of a combination of functions at the national, provincial and municipal levels.

The main forms of interaction between the Royal Canadian Mounted Police with the public. Particular attention is paid to the use of experience in the reform of the RCMP ATS Ukraine, forms and methods of policing in Canada. Recommendations to improve the internal affairs bodies of Ukraine.

Keywords: Royal Canadian Mounted Police, the organization of activities, the use of experience, internal affairs bodies of Ukraine.